

**HIPHOPHUIS
JAARVERSLAG 2019**

**HIP • ASPIRE
HOP TO
HUIS INSPIRE**

Voorwoord van het bestuur

Inhoudelijke ontwikkeling

Het jaar 2019 was een jaar waarin we met het HipHopHuis alvast een eerste stap richting de nieuwe cultuurplanperiode hebben gezet. En het was het jaar waarin nieuwe cultuurmakers nadrukkelijk in the picture kwamen.

In 2019 werkten we op steeds grotere schaal aan het versterken van onze community en aan de ontwikkeling van hiphop en urban arts als belangrijke innovators van hedendaagse cultuur. Dat doen we niet alleen binnen onze community, steeds meer betrekken we een breder publiek bij onze kunsten en in onze principes - in de stad, in Nederland en daarbuiten.

Het werken vanuit onze principes en waardenset wordt steeds belangrijker. Wij staan voor het idee dat alle jongeren invloedrijk en kansrijk moeten zijn en dat iedereen een eigen uniek talent heeft. We willen bijdragen aan de ontwikkeling van dat talent door de toepassing van onze kernwaarden, zoals het principe van ‘each one teach one’ waarbij je de kennis die je hebt actief overdraagt. Dat doen we in een omgeving waar zelfexpressie en authenticiteit centraal staan en waarbij verandering en verbetering constanten zijn. Met de skills die horen bij hiphop en urban arts als onderlegger.

We werken in het hart van Rotterdam, letterlijk en figuurlijk. Dat betekent dat we werken met een bi-culturele groep mensen in een stad die kleurrijk en kansrijk is, maar waar de verschillen ook groot zijn, waar 25% van de kinderen onder de armoedegrens leeft en polarisatie voelbaar is. Daarom ook is het HipHopHuis een plek waar dialoog en discussie gefaciliteerd worden en waar jongeren een safe space hebben om met elkaar over het heden, het verleden en vooral over de toekomst te praten.

Activiteiten

Het jaar 2019 stond bol van nieuwe en reeds bekende activiteiten. Samen met onze partner het VSBfonds ontwikkelden we een awareness- en talentontwikkelingsprogramma, de zogenaamde Powertalks. Daarmee voedden we 100 talentvolle mensen uit de creatieve sector in Rotterdam. Een hoogtepunt in het jaar was de expositie “Street Dreams – How hiphop took over fashion” die we samen met de Kunsthal ontwikkelden en die een grote aantrekkingskracht had op ‘onze’ mensen, die voorheen nog wel eens het discutabele label ‘cultuurmijders’ kregen opgeplakt.

Dat zij geen cultuurmijders maar cultuurmakers zijn blijkt uit het feit dat zij degenen zijn die de seizoensopening kleur geven en het Rotterdam Street Culture Weekend inhoud geven. Zij zijn het die het programma bepalen van festival Make a Scene en zij zijn part and parcel van het International Breakdance Event, waarin wij onze partner The Notorious IBE mogen ondersteunen. En zij zijn het die zelf een groot aantal community events vorm en inhoud geven, waardoor onze cultuur niet alleen tijdens optredens en projecten zichtbaar wordt, maar ook verweven wordt met het dagelijks leven in onze community.

Zij zijn het die gezicht geven aan nieuwe cultuur en zij zijn het die eindelijk in beeld beginnen te komen als cultuurmakers. Alleen dankzij hen ontvingen wij, als representant van die nieuwe cultuurmakers, de Doro Siepelprijs.

Governance en financieel

In 2017 en 2018 stelden we orde op zaken, waardoor we ook het huidige jaar een stabiele administratieve en organisatorische basis kenden. We sluiten het jaar af met een bescheiden positief resultaat en een goede liquiditeitspositie, bij een omzet van bijna een miljoen – een record voor het HipHopHuis.

Wel leidt de toenemende vraag vanuit onze achterban en onze ambitie om al vooruit te lopen op het nieuwe cultuurplan tot een onevenredig grote druk op onze mensen. Zij zijn loyaal, werken hard, maar staan ook al lang onder druk van een organisatie die eigenlijk een te bescheiden inkomstenbasis heeft voor hetgeen er vanuit de stad van ons verwacht wordt. Daarom sturen we op een bijstelling van die inkomsten vanaf 2021 om het momentum dat we hebben opgebouwd te benutten en de stap te maken naar ‘the next level’.

Afhankelijk van wat de gemeente en het Rijk besluiten rond de huidige cultuurplannen die we ingediend hebben kunnen we vanaf volgende jaar opschalen – of doorwerken op het huidige niveau. Financieel en organisatorisch zijn we toe aan opschaling, hoewel de huidige financiële situatie geen reden geeft tot zorg. Sterker we hebben afgelopen jaar een positief resultaat gerealiseerd zonder financieel of administratief improviseren. Dat geeft vertrouwen richting de toekomst, wetende dat een organisatie als de onze altijd enige druk zal voelen op het gebied van financiën. Juist in die wetenschap zijn we steeds bezig met het zoeken naar en vinden van additionele middelen om onze doelstellingen te realiseren.

Vanuit governance perspectief was het, in tegenstelling tot onze prestaties dit jaar een rustig jaar. Een jaar waarin enkele bestuurders aan hun tweede termijn zijn begonnen en waarin onze directeur onverminderd hard heeft geknokt om hiphop, onze community en het HipHopHuis nog beter op de kaart te krijgen. Daarbij hebben we de nieuwe governance code cultuur 2019 omarmd, waarop ook onze bestuurs- en directiereglementen zijn aangepast.

Naar de toekomst

2020 wordt het jaar van de waarheid. Dit jaar moeten we een stap maken in het Rotterdamse Cultuurplansysteem om de impact die we nu al hebben te kunnen bestendigen en uit te bouwen. Het alternatief, afschalen, is geen optie in een stad waar de honger naar cultuur groter is dan ooit en waar eindelijk beweging lijkt te komen in het bedienen van een hele grote groep jongeren die staat te trappelen om een nieuwe dimensie toe te voegen aan het rijke culturele landschap van onze stad.

Onze stad.

Namens het HipHopHuis bestuur,
Rotterdam, 16 maart 2020

Bart Budding

Voorzitter

Introductie

Het HipHopHuis is het centrum voor creativiteit en ontwikkeling volgens de universele waarden van hiphopcultuur. Een safe space voor kinderen en jongeren, beginners en professionals, passanten en fanatiekelingen. Ze vinden er houvast in hun artistieke, persoonlijke en sociale ontwikkeling. De organisatie wordt gerund door een hecht team met diepe wortels in de hiphopcommunity. Met Rotterdam als basis opereert het HipHopHuis landelijk en internationaal, met een dynamisch aanbod dat de status quo uitdaagt, in het individu, de hiphopscene en de culturele sector.

Visie

Het HipHopHuis streeft naar een wereld waarin je als jongere kans- en invloedrijk bent, de ruimte krijgt je eigen kracht te ontdekken, jezelf te zien in al je complexiteit en van daaruit te bouwen en te bloeien, samen met de mensen om je heen.

Missie

Krachtige individuen maken sterkere communities, sterke communities maken een betere samenleving. We versterken de wereld met hiphop. In een stad die balanceert tussen superdiversiteit en polarisatie realiseert het HipHopHuis a sense of belonging.

Inhoudsopgave

1. Toelichting op prestatieraster	10
2. Inhoudelijke en artistieke prestaties	12
3. Beleidsthema's	24
4. Bedrijfsvoering, marketing en communicatie	28
5. Staat van baten en lasten	32
6. Balans	34

1. Toelichting op prestatieraster

Educatie instellingen

KERNGETAL BEZOEKEN	<i>totaal per jaar</i>	<i>totaal per jaar</i>	<i>waarvan in Rotterdam</i>	<i>waarvan in Rotterdam</i>
	Realisatie	Jaarplan	Realisatie	Jaarplan
Aantal bezoeken	102.692	50.000	82.154	40.000
Waarvan betalend	71.272	30.000	57.018	25.000
Waarvan in schoolverband	2.002	2.000	2.002	2.000

Educatie

Binnen het onderwijs	<i>Primair onderwijs</i>	<i>Primair onderwijs</i>	<i>Voortgezet onderwijs</i>	<i>Voortgezet onderwijs</i>
	Realisatie	Jaarplan	Realisatie	Jaarplan
Deelnemers	–	–	2.002	2.000
Docentcontacturen	–	–	143	90
In de vrije tijd	<i>Jonger dan 25</i>	<i>Jonger dan 25</i>	<i>25 en ouder</i>	<i>25 en ouder</i>
	Realisatie	Jaarplan	Realisatie	Jaarplan
Deelnemers	90.081	36.000	10.009	4.000
Docentcontacturen	2.165	1.890	241	210
	<i>aantal activiteiten binnen het onderwijs</i>	<i>aantal activiteiten binnen het onderwijs</i>	<i>aantal activiteiten in de vrije tijd</i>	<i>aantal activiteiten in de vrije tijd</i>
	Realisatie	Jaarplan	Realisatie	Jaarplan
Cultuureducatieve activiteiten	–	–	212	75

Definities afrekenbare prestaties

- Prestaties binnen het onderwijs: bezoeken en contacturen van workshops die aan de scholen wordt geboden
- Prestaties in de vrije tijd: bezoeken en contacturen van lessen in het lesaanbod van het HipHopHuis; vrije trainingen in het lesaanbod van het HipHopHuis; evenementen / masterclasses / battles / shows / jamsessies, zowel in eigen beheer als in samenwerking met culturele partners (co-producties) voor en door de hiphop community
- Overige prestaties: workshops, shows, optredens, performances voor overige organisaties, bedrijven, instellingen

Het HipHopHuis behaalde in 2019 totaal 102.692 bezoekers, waarvan 82.154 bezoekers in Rotterdam. Dat is veel meer dan vorig jaar en vooral te danken aan de expositie “Street Dreams: How HipHop Took Over Fashion” georganiseerd samen met de Kunsthal. De expositie bereikte 59.599 bezoekers.

Met educatie binnen het onderwijs bereikte het HipHopHuis 2.002 bezoekers. Met educatie in de vrije tijd door lessen en cursussen waren dat er 16.561. Het overige bereik educatie in de vrije tijd met 73.520 bezoekers kwam naast “Street Dreams: How HipHop Took Over Fashion” van bezoekers aan events in eigen beheer, zoals onder andere festival Make A Scene in De Doelen, seizoensopening The Jump Off in het HipHopHuis en de Biergarten en de Tuff Enuff Awards in het HipHopHuis. Maar ook faciliteerde het HipHopHuis community events zoals TAKEaSEAT, The Block Out en Share Your Art. Daarnaast waren er samenwerkingen met het International Breakdance Event in Heerlen en het Get Loose festival in Rotterdam-Zuid. Ook stelde het HipHopHuis bijna dagelijks de studio's ter beschikking voor onder andere artiesten, docenten en vrijwilligers om te repeteren.

Overige prestaties waren workshops en optredens waaronder een showcase tijdens de opening van de Maastunnel, een blockparty tijdens het Internationaal Film Festival Rotterdam, een rondleiding voor de Nationale Bibliotheek, een pitchdag voor artiesten in samenwerking met het Prins Bernard Cultuurfonds en Voordekunst en een showcase tijdens Museumnacht. Hiermee bereikte het HipHopHuis in totaal zo'n 600 bezoekers.

2. Inhoudelijke en artistieke prestaties

Events

Make A Scene / De Doelen

Make A Scene heeft grote stappen gemaakt, het event was groter en beter uitgevoerd dan de pilot editie. De Doelen was geschikter als locatie, was een betere partner en het buitenpodium was van grote toegevoegde waarde. De groei in publieksbereik viel tegen, onze marketing en communicatie zal een stuk beter, eerder en professioneler moeten. De huisstijl geeft daartoe kansen, hoewel de samenwerking met de ontwerpers moeizaam verliep. Onze programmeur Leal van Herwaarden is een aantal maanden vrijgemaakt om volledig te kunnen storten op het festival. Dit heeft vooral programmatisch een groei opgeleverd. Hij werd in de productie ondersteund door Anthony Benjamin, die als zzp'er verbonden werd aan dit project. Rajiv Bhagwanbali heeft tijdelijk het lesprogramma op zich genomen. Voor het projectteam was het een zwaar proces. Het was lastig om de juiste support te kunnen bieden vanuit de rest van de organisatie.

The Jump Off / Street Culture Weekend

Onze seizoensopening The Jump Off vond plaats op 14 september 2019 en was een visitekaartje, een inkijk in wat de Rotterdamse scene te brengen heeft. Aan de hand van de waarden van hiphopcultuur, hebben we een programma gepresenteerd met de disciplines dance, music, knowledge en art. Dit was de tweede keer dat we onze seizoensopening op een dergelijke manier hebben gevierd, en voor het eerst in samenwerking met het Rotterdam Street Culture Weekend. We hebben rekening gehouden met de kaders van het weekend in de programmering en daarin met The Jump Off zoveel mogelijk aanvullend geprogrammeerd.

Veel verschillende elementen van de hiphopcultuur zaten in het programma. Er waren verschillende community leaders betrokken in de vorm van een workshop, talk, expositie of jamsessie. Een veelzijdig programma met inspirerende artiesten met daarbij verschillende locaties, zowel op verschillende plekken binnen in het HipHopHuis en buiten bij de Biergarten.

Er waren workshops waar je deel aan kon nemen, zo was de muziekstudio van Ecktuh Ecktuh/Couture 33 voor publiek toegankelijk en was er een producing workshop door producer Rass King. Buiten was er een silent disco dansbattle, een vernieuwd concept wat voor het eerst uitgeprobeerd werd en een succes bleek te zijn. Je kon als toeschouwer hiphop beleven en op je gemak genieten van alle workshops, talks, dansbattles en ook een expositie.

Daarnaast was de talkshow in samenwerking met de Dutch Dance League heel bijzonder, een vijftal community leaders uit heel Nederland kwamen bij elkaar en spraken hun visie uit over de toekomst van de dansgemeenschap. Aan tafel zaten onder meer Tyrone van der Meer (The Notorious IBE), John Agesilas (Summer Dance Forever) en Ton van Steenvoorden (Nederlandse Breaking League).

Tuff Enuff Awards

We vierden ons jaarlijkse awardshow in eigen huis, met het vaste Tuff Enuff Award-programma om onze deelnemers te stimuleren en te motiveren, maar ook met een Powertalk om de expertise van onze community te vergroten. De Powertalk werd gegeven door de Amerikaanse topdansers en opinieleiders Future en Rashaad van de movement Funk in Focus, die later op de avond ook een indrukwekkend optreden gaven. Ook Rass King deed een akoestische set, maar de meeste shine kregen de twintigtal winnaars van de Tuff Enuff Awards.

Powertalks

Het idee achter de Powertalks is om verschillende spelers van verschillende generaties samen te brengen en eerlijke, persoonlijke gesprekken over ons te voeren. We willen culturele leiders en spelers verenigen en onze gemeenschap uitnodigen om te overwegen hoe zij dagelijks eigenaar worden.

Als onderdeel van een pilotproject heeft HipHopHuis de afgelopen maanden verschillende gemeenschapsleiders die zich verplaatsen binnen de culturele scene in Rotterdam samengebracht om eigendom, machtsdynamiek en het claimen van ruimte te bespreken. In deze powertalks hebben we ons gericht op het upgraden van ons zelfbewustzijn, strategieën en kennis als biculturele creatieven. Hoe komt het dat we meer dan 50% van onze stad uitmaken, maar het kleinste deel van de taart ontvangen als het gaat om fondsen, ruimte, platform en zichtbaarheid. Het algemene doel is dat onze makers, denkers en basisinitiatieven meer ruimte en macht hebben binnen het culturele veld van Rotterdam. Dit moet uiteindelijk resulteren in een gelijk speelveld en een grotere waardering van onze waarde, in de eerste plaats door onszelf.

In de afgelopen maanden kwamen veel inspirerende gastsprekers op het podium. We zagen dat Rich Medina (USA), Astrid Elburg, Edson Sabajo, Afaina de Jong, Wayne Modest, Sylvana Simons, Emory Douglas en Guillaume Philibert hun kennis deelden en hun perspectief gaven op basis van hun geleefde ervaring. Het resultaat was een stortvloed van ambitieuze discussies, meer kennis en praktische handvatten om met verschillende situaties en machtsdynamiek binnen de culturele sector om te gaan.

Powertalk XL in BIRD met 100 creatieven

De laatste powertalk uit deze serie heeft plaatsgevonden voor een breder publiek, namelijk 100 zorgvuldig geselecteerde creatieven van kleur uit Rotterdam. We hebben hen een programma aangeboden van 3 onderdelen: een lunch met een gesprek over ownership, in de vorm van een keti-koti dialoogtafel. Vervolgens een powertalk met Emory Douglas. En ten slotte een panelgesprek met Emory Douglas, Simone Zeefuik, Malique Mohamud, Gyonne Goedhoop en Navin Thakoer, rondom de publicatie die in samenwerking met Concrete Blossom tot stand is gekomen als onderdeel van dit traject. De impact van deze powertalk was enorm. Het heeft het HipHopHuis op een nieuwe manier gepositioneerd bij de kern van de scene, en dit was een belangrijke stap.

Masterclasses & Talks

Masterclasses

Er waren diverse masterclasses met internationale teachers: onder andere Boxwon (USA), Nikki Tsappos (SE), Killerbean (JM) en Meech (FR). Deze workshops vonden plaats dankzij een samenwerking met The Ruggedz, Jamdown en HipHopKingz.

Ring the Alarm sessies

Dit jaar zijn er een aantal Ring the Alarm sessies gehouden met als doel om de onderwerpen inclusiviteit en diversiteit op de werkvloer een onderdeel te laten worden van het bewuste denkproces van onze medewerkers. Dit hebben we gedaan door specialisten uit te nodigen en door inspiratiesessies hun kennis met ons te delen. Het effect hiervan is breder dan gemeten kan worden. De sessies zijn dermate inspirerend dat iedereen die de sessies bijwoont gedwongen wordt om te kijken naar de eigen denkbeelden en hoe deze in relatie staan met de buitenwereld. De sessies leveren soms meer vragen dan antwoorden op, maar als je nooit vragen stelt is dat precies wat je nodig hebt. De sessies doen daarom hun naam ook eer aan, want er ging elke keer weer een intern alarm af bij het team van medewerkers die op dat moment beseften dat hun denkbeelden van de realiteit erg relatief zijn. Het is de ideale voedingsbodem voor een (zelf)kritische blik op hoe inclusief/divers Nederland is of claimt te zijn. Sprekers van deze 4 edities waren: Sarita Bajnath, Pravini Baboeram (ECHO), Simone Zeefuik (Decolonize the museum) en Mitchell Essajas (The Black Archives).

Lesprogramma

Lesprogramma

Onder ons lesprogramma verstaan we ons hele aanbod van lessen gericht op artistieke expressie en persoonlijke ontwikkeling van onze community. De docenten in het lesprogramma zijn landelijk/wereldwijd rolmodellen in hun discipline. Zij bezitten skills op hoog niveau en een reputatie in hun community als experts met een uitstekende staat van dienst.

De belangrijkste ontwikkelingen van 2019 zijn:

House van Veusty

Steve 'Veusty' Nestar, geboren in Parijs op 6 Oktober 1977 is begonnen met dansen in 1991. In New York ontwikkelde hij zijn interesse voor 'house dancing'. Binnen deze stijl is hij gegroeid en een gerespecteerde naam geworden in de scene. Veusty danste samen met vele artiesten zoals Madonna, Mariah Carey, KRS ONE en Busta Rhymes. Maar hij behaalde ook vele titels binnen de underground scene zoals: Juste Debout, House Dance Forever en Funkin' Stylez. Nu hij internationaal bekend is deelt hij zijn kennis en ervaring in dans/choreografie met verschillende dansers over de hele wereld. House is een social dance die gedanst wordt op Housemuziek, die roots heeft in de clubs van Chicago en New York. De stijl bevat onder andere de elementen footwork, jacking, skating en lofting. House is vooral footwork-georiënteerd en benadrukt complexe steps gecombineerd met vloeiende bewegingen in het bovenlijf en vloerwerk. Maar house is bovenal een feeling.

Afro van Precious

Precious is begonnen met dansen toen ze 3 jaar oud was, sindsdien is ze uitgegroeid tot een sterke all-round danser. Ze heeft opgetreden door het hele land en won verschillende TV-shows met haar twee dansscrews: Urban Issue en Afrokikos. Nadat ze haar dansstudie in 2016 afrondde, heeft ze haar focus verbreed van alleen optreden, naar les geven en choreograferen. In 2017 is Precious begonnen met het opzetten van haar eigen African dance community, genaamd de World Of Afro. Op dit moment is het één van de grootste African dance platforms van NL. Afro bestaat deels uit grote, krachtige bewegingen, maar ook af en toe rustige vloeiende bewegingen die veel concentratie vereisen. De Afrikaanse dans is schouders, borst, heupen, armen en benen bewegen op verschillende ritmes van de muziek. Dansers kunnen ook ritmes toevoegen aan de muziek. Hierdoor kunnen ingewikkelde bewegingen ontstaan

Kids (4-5 jaar) van Yenerous

Yenerous begon op jonge leeftijd met dansen. Zo is zij begonnen met jazzballet en heeft zij ondertussen 2 dansopleidingen afgerond aan de Utrechtse Dansacademie en aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. De stijlen die haar het meeste vreugde brengen zijn traditionele west Afrikaanse dans, contemporary en hiphop freestyle. In de kids class kunnen de allerkleinsten kennismaken met verschillende dansstijlen.

Afro van Danimé

Danimé is vooral thuis in haar African roots, maar ook in dancehall. Ze is begonnen met hiphop en heeft daarna house en popping gedaan en is zich later gaan verdiepen in the African en Jamaican culture. Ze heeft stages gedeeld met Spice, Beeniman, Stonebwoy, Wizkid, Shenseea en Elephantman. Ook is ze in clips te zien van Nederlandse artiesten als Frenna, Bokoosam en Rotterdam Airlines.

Community Events

In de afgelopen periode is onze huiskamer een basis geworden voor community events zoals Share Your Art, TAKEaSEAT, gaming- of luistersessies.

Share Your Art

Share Your Art is een open podium voor vocalists, spoken word artists, producers, rappers en andere artiesten. De showcase zet Rotterdams talent in de schijnwerpers en brengt steeds wisselend publiek binnen - ter plekke ontstaat nieuwe synergie. Het zijn nieuwe artiesten en bezoekers die niet per se verbonden zijn aan ons lesprogramma, maar wel een artistieke rol vervullen.

TAKEaSEAT

TAKEaSEAT is een wekelijkse talk gehost door onze floor managers. Iedere week gaat het over een ander onderwerp dat jongeren bezighoudt, van cancel culture tot mentale gezondheid, van misogynie tot interraciale relaties. Onze floormanagers zijn het eerste aanspreekpunt van ons publiek en weten daardoor precies welke onderwerpen actueel zijn en leven bij onze achterban. TAKEaSEAT bereikt een steeds groter publiek en online following. Deze serie talks is exemplarisch voor onze werkwijze: we spelen in op wat er leeft, in eerste instantie. Het concept krijgt steeds meer vorm door de ervaring: learning by doing.

Gaming

We hebben wekelijks een grote gaming community over de vloer die zich bij ons thuis voelt. Dat heeft zich organisch ontwikkeld. Een aantal keer per jaar is er een groot gaming event in het gehele pand.

Andere community events

Er zijn iedere maand events in het HipHopHuis, georganiseerd door verschillende communities. Bij luistersessies draait het om muziek, in plaats van dans. Een artiest laat zijn nieuwe album horen en vertelt over hoe het tot stand is gekomen. Of bijvoorbeeld The Block Out: de krump community organiseert een battle met workshops van gastdansers. Soortgelijk zijn masterclasses die door House of Vineyard worden georganiseerd als zij in BIRD een event hosten voor de ballroomgemeenschap. De communities worden bij de organisatie van hun event financieel en productioneel ondersteund door het HipHopHuis.

Collabs

Street Dreams in de Kunsthal

Op uitnodiging van Kunsthal Rotterdam werkte het HipHopHuis mee aan de tentoonstelling 'Street Dreams'. Ons vertrekpunt - hiphop is een dominante stem in de mode-industrie geworden - werd een spannende co-creatie met curator Lee Stuart, werkzaam bij Patta. Een dynamisch proces waarin we konden sparren met Virgil Abloh (art-director Louis Vuitton), architect Samir Bantal, maar ook landelijke toppers zoals filmmaker Bibi Fadlalla en regisseur Victor Ponten. We merkten opnieuw dat onze werkwijze aanslaat bij een jong publiek, dat door de schaal van de productie en de door ons aangetrokken partners veel breder was dan onze vaste inhoud en achterban.

Stand For Something at The Notorious IBE

We hosten al jaren een podium tijdens het internationale urban dansfestival The Notorious IBE. Tijdens dit festival is ons doel de gemoederen op te schudden, te prikkelen en te schuren (letterlijk en figuurlijk). Ons jaarlijkse vertrekpunt is female leadership, waarin gender equality ten grondslag ligt, iets wat in de hiphopgemeenschap - net als in de samenleving - geen gegeven is.

Door samen met House of Vineyard, Jamdown en Heart Breakerz te programmeren, creëren we een opschudding van de status quo. In 2019 hadden we subtiel/niet-subtiel een queer thema, die het beste tot uiting kwam in de waacking battle 'funk buddies' en de voorstelling Anima van Amenti Movemeant waarin female energy wordt geadresseerd door 2 mannelijke dansers. In onze programmering worden we steeds meer unapologetic, mede omdat de scene klaar is voor meerstemmigheid.

Take Over Tactics in samenwerking met het VSBfonds

In samenwerking met het VSBfonds ontwikkelden we Take Over Tactics, een programma met de eerder genoemde powertalks, om makers en leiders van grassroots-initiatieven te stimuleren in hun eigen groeiproces. Het doel is om organisaties te voorzien van kennis, netwerk en middelen. Met de groei van hun impact vergroten wij rechtstreeks de inhoud, het profiel en het bereik van de culturele sector. De makers zijn beter in staat hun eigen programma's verder te ontwikkelen, en beter in staat samen te werken met partners. We werken aan een inhoudelijke verdieping van the culture en aan het verbinden van een nieuw publiek aan de culturele sector. Biculturele kinderen en jongeren zijn ondervertegenwoordigd in het culturele aanbod.

Wij geloven dat deze doelgroep het best bereikt wordt door organisaties die dichtbij deze doelgroep staan. Letterlijk en figuurlijk: voor ons, door ons. In onze pilotgroep zaten bijvoorbeeld makers die wonen, werken en opereren in Rotterdam-Zuid. Het effect van hun werk keert zich in veelvoud uit voor de identiteit van de stad (eigenaarschap). Wij geloven in duurzaam investeren in wat er al is.

Mede dankzij de opzet van ons trainingsprogramma ontstaat er een collectief bewustzijn over het belang van een ontwikkeling in de urban sector en de gezamenlijke inspanning die daarvoor nodig is. Zowel een inhoudelijke ambitie als het aanleggen van een infrastructuur. We werkten in dit project samen met Concrete Blossom en Brand New Guys, die niet alleen hun eigen ding deden, maar ook scherpte brachten in de inhoudelijke richting van het programma.

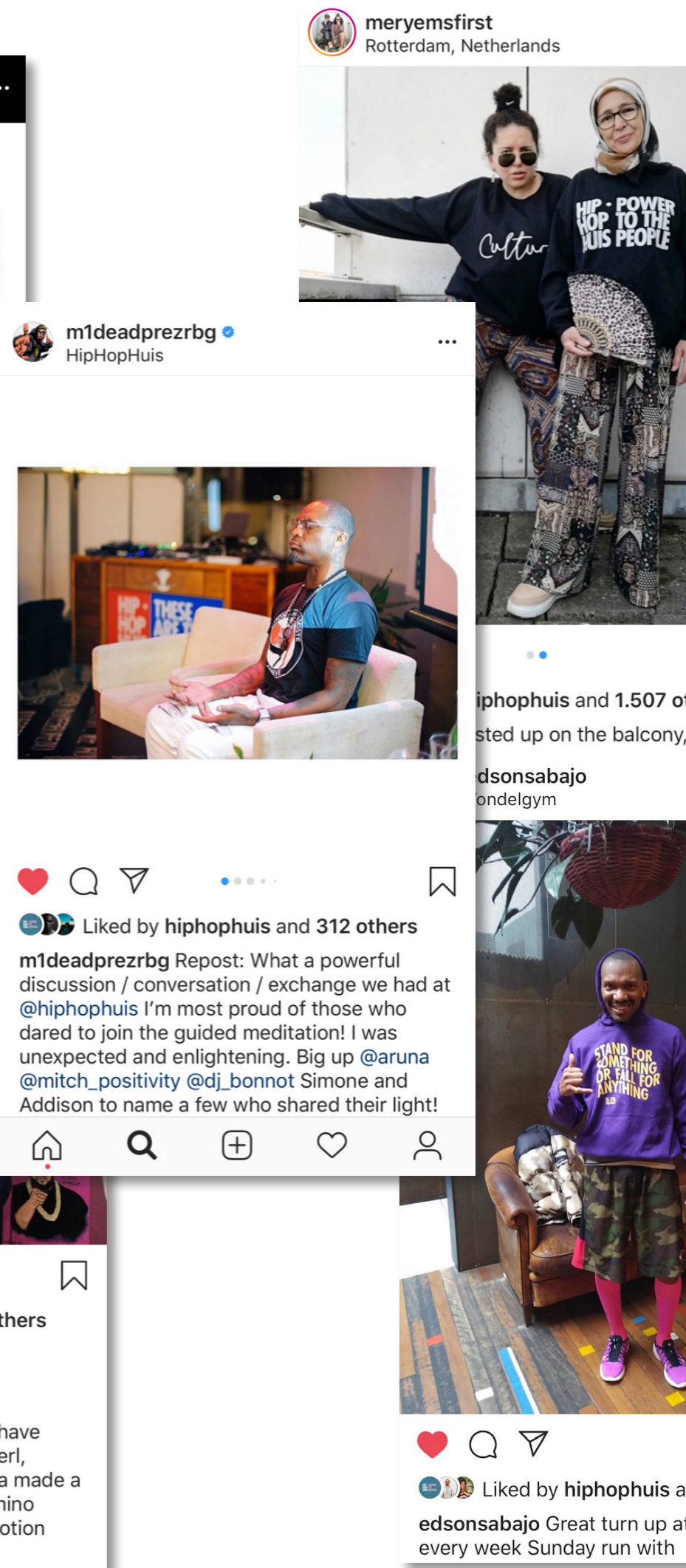
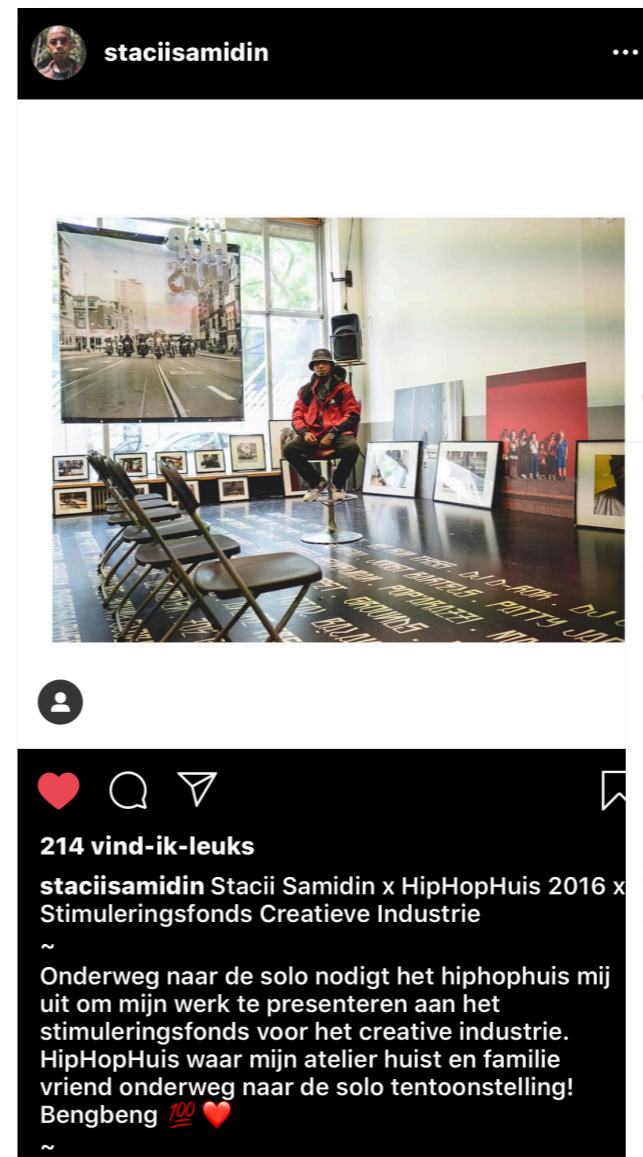
Als onderdeel van het programma Take Over Tactics zijn we met het concept Powertalk begonnen: een serie lezingen over macht vanuit verschillende perspectieven. Een tiental internationale autoriteiten deelden inzichten op het gebied van ruimte nemen, machtsdynamieken, innovatie en uithoudingsvermogen. Sprekers waren bijvoorbeeld Rich Medina (DJ en lecturer uit Philadelphia, USA), Wayne Modest (professor, researcher uit Amsterdam / Jamaica), Afaina de Jong (architect uit Amsterdam / Lissabon), Sylvana Simons (volksvertegenwoordiger uit Amsterdam) en Emory Douglas (kunstenaar uit Oakland, USA).

De pilotgroep die hieraan mee deed komt uit de voorhoede van makers en grassroots-collectieven, onder meer Amenti MoveMeant, House of Knowledge, IKBENWIJ, Woorden Worden Zinnen, Connecting the Culture, Productiehuis FLOW, Dutch Dance League, Grande Loge en choreograaf Sheree Lenting. We kozen hen vanwege hun ambities, kansrijkheid, en omdat ze nog geen vaste plek in de subsidiestructuur hebben. In de toekomst sturen we op een deelnemersgroep uit de regio.

De Powertalk-sessies hebben niet alleen deze deelnemers gevoed, maar zette ons als organisatie ook opnieuw aan het denken over onze core: Hoe zien we onze kernwaarden gemanifesteerd in ons programma, onze communicatie en onze partnerships.

Get Loose festival

Na een succesvolle samenwerking in 2018 hebben we ook in 2019 een link gelegd met Get Loose, het hiphopfestival op het Afrikaanderplein. De danscrew The Pigeons heeft een programma neergezet waarop met groot enthousiasme gereageerd werd. The Pigeons wist met hun battles een publiek te trekken wat goed paste bij Get Loose. We gebruikten dit moment ook voor de promotie van Make A Scene, ons eigen festival dat twee weken later plaatsvond.

3. Beleidsthema's

Vernieuwing

Binnen de culturele sector is het HipHopHuis een bron van innovatie door onze inhoud, ons publiek en werkwijze. Door samen te werken met partners uit de sector innoveren we de sector van binnenuit en delen we niet alleen ons publiek, maar ook onze methodiek. Naast onze rol in de cultuursector zijn we ook binnen ons eigen genre de aanjager van vernieuwing. Door de koppeling tussen skills en principes leggen we samen met partners in het land een nieuwe norm. Voor het voortbestaan van het HipHopHuis is continue vernieuwing noodzaak omdat de ontwikkelingen en trends elkaar snel opvolgen. Vier jaar geleden hadden we niet kunnen voorspellen dat we nu dansvormen als dancehall of afro zouden aanbieden en over vier jaar hebben we zeker weer andere stijlen omarmd. We verhouden ons dus steeds tot nieuwe communities en richten ons daarop zo veel mogelijk in. Door onze community leaders blijven we in tune met wat er speelt in de (nieuwe) scenes en kunnen we opkomende stijlen, stromingen of trends signaleren.

We werken vraaggericht en laten jonge organisaties hun events, talks of workshops bij ons organiseren. Ze houden de regie en zo faciliteren we de vernieuwing die bij hen vandaan komt. Wordt de nieuwe stroming/stijl groter, dan maken we daarna de stap naar zelf programmeren, als deze aansluit bij onze waarden.

Met onze programma's hebben we bijgedragen aan de vernieuwing, verjonging en de relevantie van de culturele sector als geheel. We versterken het ondernemerschapstalent van community leaders en bouwen zo aan een toekomst waarin het genre 'urban' volwassen kan worden in de culturele sector, zowel binnen de instituten als daarbuiten.

Cultuureducatie en talentontwikkeling

Cultuuroverdracht en talentontwikkeling is onze core business. We doen niet anders. Wij werken voor ons door ons. De cultuur, kennis en kunde wordt overgebracht door community leaders en rolmodellen die belichamen wat ze prediken. Artiesten met een visie en een praktijk die past bij de leerdoelen van de deelnemers.

Internationale profilering

Onze community beweegt van nature internationaal, het HipHopHuis heeft daardoor ook een groot internationaal netwerk, met name in de danswereld. De artiesten en community leaders die aan ons verbonden zijn, zijn vaak op reis om de community te versterken en te verdiepen.

Een belangrijk moment om ons internationaal te positioneren is The Notorious IBE, waar de gehele internationale urban sector bij elkaar komt. Daar ontmoeten we onze internationale peers en partners zoals Break Free uit Houston, Just4Rockers uit Parijs, Breaking Convention uit Londen.

Naast IBE starten we vanaf 2020 een partnership met Juste Debout, wereldwijd de grootste competitie voor hiphopdansvormen. De samenwerking richt zich nu nog op het faciliteren van masterclasses, maar het is de bedoeling dat we op den duur onze inhoudelijke agenda gaan pushen, zoals bij The Notorious IBE gebeurd is. Het platform en bereik van Juste Debout is zo groot, dat we onderzoeken waar de kansen liggen.

Samenwerking

Het HipHopHuis heeft zich in de afgelopen jaren kunnen positioneren in de culturele sector door veel samen te werken met diverse instellingen. We zien elke samenwerking als een kans om de hiphopcultuur uit te dragen, maar om dat goed te doen vroeg dat vaak veel meer van onze organisatie dan vooraf ingeschat. Samenwerking gebeurde nagenoeg altijd op uitnodiging, met voorwaarden en op rekening van deze partij. Dit maakte het moeilijk voor ons om onze voorwaarden te stellen aan de samenwerking. Samenwerken met grote instellingen kostte daardoor veel tijd en energie met te weinig beweegruimte voor ons.

In onze werkwijze betrekken wij daarnaast altijd één of meerdere communities. Om de brug te slaan tussen de instelling en de communities was een continue sturing nodig vanuit het HipHopHuis. Het is de kracht van het HipHopHuis om te verbinden en juist de meerwaarde te creëren in deze samenkomst. Echter is het een skill die niet zo makkelijk te delen of overdragen is. Appropriation ligt op de loer, waardoor de inzet en de samenwerking niet altijd zuiver blijft. Moeilijke en directe gesprekken vragen lef, overzicht, visie en gewicht. Na afloop van samenwerkingsprojecten merkten we dat er vaak sprake was van window dressing en dat wij voornamelijk ingezet werden om eenmalig nieuw publiek aan te trekken in plaats van een gezamenlijk artistiek-inhoudelijke vertrekpunt van waaruit wij het liefst werken en waar onze kracht ligt. Ondanks dat je daar zelf bij bent, is het in zo'n proces lastig de koers te bepalen of bij te sturen. Onze observatie is dat de common ground te klein is, ondanks goede intenties van beide kanten.

Daarin maken we nu een ontwikkeling door waardoor al eerder, aan de voorkant van het proces, realiseren of er een goede match is met de samenwerkingspartner. Nu we zelf al iets minder financieel afhankelijk zijn van geldstromen van partners in de culturele sector, kunnen we focussen op versterken van relaties die we zelf initiëren, het bouwen aan duurzame samenwerkingen en de inhoudelijke ontwikkeling van de 'urban sector'. We concentreren ons, zoals al aangegeven in ons cultuurplan vooral op partnerships binnen onze scene, en werken in eerste instantie samen vanuit gedeelde waarden, en vervolgens vanuit gedeelde belangen. We werken nog steeds met grote instellingen maar meer dan voorheen altijd vanuit een gemeenschappelijk belang en visie, en niet om te helpen bij het afvinken van doelstellingen.

Vergroting en verbreding publieksbereik

Het HipHopHuis bereikt een publiek dat in de sector vrij uniek is. Onze werkwijze is gebaseerd op co-creatie en zorgt ervoor dat we ons steeds blijven verbinden aan hiphop communities, zelforganisaties en andere samenwerkingspartners uit de scene. Hiermee verbreden we ons publiek continu van binnenuit. Een voorbeeld is bijvoorbeeld de samenwerking met The Black Archives: We organiseerden samen een kleine tour met de Amerikaanse artiest M1 van de legendarische rapgroep dead prez. De tour bestond uit twee talks en optredens in het HipHopHuis en in de Melkweg. Deze samenwerking leidde tot nieuwe bezoekers in het HipHopHuis, die via The Black Archives op de hoogte waren gebracht. Door de landelijke verspreiding van de aankondiging kwam het HipHopHuis ook bij een breed publiek onder de aandacht.

In het letterlijk vergroten van ons publieksbereik biedt het samenwerken met een grote instelling of organisatie zoals de Kunsthof of The Notorious IBE een grote kans. Hiermee komen er (incidenteel) grote aantallen mensen in aanraking met onze programmering.

4. Bedrijfsvoering, marketing en communicatie

Bedrijfsvoering

Nu de omvang van projecten geleidelijk groter wordt, wordt de impact op ons team ook groter. In 2019 merkten we meer dan andere jaren hoe programma's kunnen drukken op ons vaste team van medewerkers.

De afgelopen jaren hebben we stevig gebouwd aan een betere organisatie, dat heeft geresulteerd in een stabiele administratieve en organisatorische basis. Met programmering van grotere omvang zoals de Powertalks en het festival Make A Scene kwamen er pieken die deze stabiele basis zwaar onder druk zetten. We leerden dat ons apparaat om een andere benadering vraagt dan de organisatie van meer maar ook grotere events.

Om ons team in de toekomst te beschermen zullen we gaan investeren in de bedrijfsvoering, met nadruk in plannen en vooruitdenken. Om pieken op te kunnen vangen of ze tijdig buiten ons vaste team te organiseren met externe event teams. Naast aandacht voor onze interne organisatie is het nodig te gaan investeren in de zakelijke kant. Versterking van de organisatie aan de zakelijke kant biedt onder andere kansen in sponsor- en fondsenwerving en de ontwikkeling van onze publieksinkomsten.

Gezien de groei die we doormaken is de organisatie in beweging en blijven we investeren in de juiste functies. In 2019 bleef de vaste formatie gelijk met 6,1 fte met daaromheen een flinke, variabele en flexibele schil van docenten, programmeurs, curatoren, projectmanagers, et cetera.

Huisvesting

In 2019 ontwikkelden we ons pand door als safe space. We brachten raamkozijnen aan in de ontvangsthal zodat bezoekers direct de sfeer en de ruimtes meekrijgen bij binnenkomst. Ruimtes die hiphop ademen, ruimtes waar artiesten en deelnemers zich veilig voelen en waarin zij zich in hun volle potentie verder kunnen ontwikkelen. Met een zaal, een dansstudio, een studio voor DJ-ing, drie muziekstudio's, vele kantoorruimtes en onze huiskamer en kelder als overige publieke ruimtes groeien we steeds verder uit tot een hiphopparadijs voor de vele hiphopliefhebbers in de stad. De gebruiksfrequentie groeit nog steeds. De huiskamer wordt inmiddels goed gebruikt. We deden een aantal kleine aanpassingen aan ons pand. In onze hal werden nieuwe kozijnen geplaatst die nodig waren voor een beter zicht op de ingang maar ook voor de binnenkomst als bezoeker. Met de nieuwe kozijnen krijg de bezoeker direct een kijkje geeft in onze dansstudio. Verder werkten we aan de veiligheid van ons pand door innovatieve brandveilige deurstoppes te plaatsen. Het gebied rond het Schieblock, waar wij gehuisvest zijn, wordt de komende cultuurplanperiode herontwikkeld. Het risico is dat ons huurcontract niet wordt verlengd, of dat de condities zodanig veranderen dat wij moeten verhuizen. De Gemeente is op hoogte van het huisvestingsvraagstuk. Wij zijn in gesprek met verschillende afdelingen over dit onderwerp. Het is nu nog onzeker wanneer en/of een verhuizing noodzakelijk wordt. Wij zijn ons aan het oriënteren en een programma van eisen aan het opstellen.

Marketing en communicatie

2019 was een bevlogen jaar voor het HipHopHuis, de vele samenwerkingen en projecten van het afgelopen jaar hebben sterk bijgedragen aan de herpositionering. Het doel om een beweging te maken van moves naar movement is daardoor steeds dichterbij gekomen.

Door samen met het VSBfonds in een reeks Powertalks te investeren hebben we laten zien dat het HipHopHuis de plek bij uitstek is voor vergaren van nieuwe knowledge op het gebied van hiphopcultuur, ondernemerschap en inclusie. Door een samenwerking met de Kunsthal presenteerde we via de expositie Street Dreams hiphop aan een groter publiek. Door de communicatiemogelijkheden van Kunsthal Rotterdam werd onze naam zichtbaar op plekken die wij normaal met kleine budgetten niet konden bereiken. We werkte samen met vele grote spelers uit de internationale hiphopscene zoals Virgil Abloh, Highsnobiety en Patta. Hierdoor ging HipHopHuis een level up in brand value. Het zorgde ervoor dat onze directe community veranderde in nog grotere merkambassadeurs.

Naast Street Dreams heeft ook ons 'all female' IBE programma een internationale impact gemaakt. Tijdens het festival gingen we op verschillende manieren een dialoog aan met de danscommunity over hun rol en kracht in de scene. Deze samenwerking resulteerde in vele nieuwe internationale followers op ons Instagramaccount.

Tot slot presenteerden we de breedte van de hiphopcultuur aan de stad Rotterdam via ons eigen festival Make A Scene. Een plek waar verschillende street culture communities bij elkaar komen en hun art, values en culture delen in vorm van muziek, dans, knowledge, theater en spoken word.

Social media zijn nog steeds ons belangrijkste communicatiemiddel. Zoals voorgaande jaren zien we een groei in volgers op Instagram, ons account groeide in 2019 van 7.000 naar 8.500 volgers.

Governance

In samenstelling en werkwijze voldoet het bestuur aan de richtlijnen van de Governance Code Cultuur. In 2019 vonden diverse bestuursvergaderingen plaats. Tijdens de vergaderingen zijn de jaarrekening en jaarverslag 2018, de halfjaarrapportage 2019 en het jaarplan en begrotingen voor 2019 en het jaarplan 2020 vastgesteld. Op 16 maart 2020 is het jaarverslag 2019 vastgesteld. Het bestuur van het HipHopHuis is onbezoldigd.

*Bestuursleden Stichting HipHopHuis
d.d. 16 maart 2020:*

Naam lid	Functie	Maatschappelijke Functie	1e termijn gestart	2e termijn gestart	Profiel
E. F. Budding	Voorzitter	Directeur Rebel, financieel adviseur	2015	–	Financiën & ondernemerschap
O.E. Arlaud	Penningmeester	Business controller, adviseur cultuur	2016	–	Financiën
L.D. van Dessel	Secretaris	Leiderschap & organisatieontwikkeling	2015	–	HRM-ontwikkeling
H.J. Doorn	Bestuurslid	Conceptueel Ondernemer	2015	–	Cultuur en ondernemerschap
E.H. Assunção	Bestuurslid	Muzikant en manager	2015	–	Hiphop / Artistiek inhoudelijk, marketing
I. Janssen	Bestuurslid	Financieel adviseur	2017	–	Financiering

Vooruitblik 2020

Om kennis duurzaam te borgen trekken we de komende periode medewerkers aan met specifieke expertise op het gebied van marketing, financiën en programmering. We nemen onze verantwoordelijkheid in de versterking van de urban arts sector, via de ontwikkeling van community leaders en grassrootsorganisaties. Het HipHopHuis draagt bij aan het versterken van dit netwerk, zowel organisatorisch als inhoudelijk, onder meer met een training, Powertalks, een kennis- en netwerkconferentie en een grassrootspodium tijdens het Rotterdam Street Culture Weekend.

Met hiphopwaarden als vertrekpunt ontstaat een nieuw soort samenhang in het aanbod. Het doel verbreedt, de betekenis vergroot en het publiek groeit. Hiermee bewegen we opnieuw naar de voorhoede van de urban arts scene. Ons programma geeft urban arts en haar publiek een stevige plek in de culturele sector. Onze aanpak betreft communities bij de inhoud en zorgt voor eigenaarschap. Ook in 'the next level' is dit onze werkwijze, omdat geloofwaardigheid de enige manier is om bicultureel Rotterdam, en de urban arts scene in het bijzonder, te betrekken in de Rotterdamse culturele sector. Het nieuwe HipHopHuis is daarin niet anders dan het originele HipHopHuis.

5. Staat van Baten en Lasten

Staat van Baten & Lasten	2019	Begroting 2019	2018
BATEN			
Opbrengsten			
Publieksinkomsten	€ 156.292	€ 154.275	€ 127.258
Sponsorinkomsten	€ 20.500	€ 10.000	€ 6.000
Oveige directe inkomsten	€ 16.567	€ 5.000	€ 8.027
Indirecte opbrengsten	€ 43.913	€ 41.200	€ 49.200
	€ 237.273	€ 210.475	€ 190.485
Bijdragen			
Subsidie gemeente Rotterdam ihk Cultuurplan	€ 505.000	€ 494.500	€ 494.500
Overige bijdragen uit publieke middelen	€ 5.800		
Overige bijdragen uit private middelen	€ 216.034	€ 60.000	€ 19.260
	€ 726.834	€ 554.500	€ 513.760
SALDO BATEN	€ 964.106	€ 764.975	€ 704.246
LASTEN			
Beheerslasten			
Beheerslasten personeel	€ 166.129	€ 179.018	€ 181.462
Beheerslasten materiaal	€ 197.231	€ 179.448	€ 188.896
	€ 363.359	€ 358.466	€ 370.359
Activiteitenlasten			
Activiteitenlasten personeel	€ 412.209	€ 324.884	€ 265.642
Activiteitenlasten materieel	€ 162.289	€ 80.045	€ 62.662
	€ 574.499	€ 404.929	€ 328.304
SALDO LASTEN	€ 937.858	€ 763.395	€ 698.663
Bedrijfsresultaat	€ 26.248	€ 1.580	€ 5.583
Saldo rentebaten/-lasten	€ -2.253	€ -1.500	€ -1.749
RESULTAAT BOEKJAAR	€ 23.995	€ 80	€ 3.834
Bestemming resultaat:			
Mutatie aan algemene reserve	€ 23.995		€ 3.834
	€ 23.995		€ 3.834

Toelichting op de staat van baten en lasten**Opbrengsten**

De publieksopbrengsten waren hoger dan vorig jaar door hogere opbrengsten uitkoopsommen producties. In 2019 hebben we samenwerkingen gehad met onder andere de Kunsthal, het Internationaal Breakdance Event en andere partners. De overige directe inkomsten zijn opbrengsten uit een partnership met De Doelen voor het event Make A Scene.

Bijdragen

De totale baten waren flink hoger dan vorig jaar. Dit komt voornamelijk door het project Take over Tactics. Een bijdrage van het Fonds Cultuurparticipatie heeft betrekking op het talentontwikkelingstraject Urban Arts. Overige bijdragen zijn bedragen van Stichting Bevordering van Volkskracht en het Prins Bernard Cultuurfonds Zuid-Holland in het kader van het festival Make A Scene en community event The Block Out.

Indirecte opbrengsten, voornamelijk verhuringen en de exploitatie van cursusruimtes zijn iets minder dan vorig jaar. Er vonden een aantal wijzigingen plaats van structurele huurders waardoor voor een korte periode een aantal ruimtes leegstonden.

Beheerslasten personeel

Loonkosten van directie en financiële zaken zijn lager door doorbelasting van loonkosten naar het project Take over Tactics.

Beheerslasten materieel

Er was een stijging in beheerslasten materieel. De huurkosten zijn iets hoger door het huren van een externe opslag. Ook waren er hogere schoonmaakkosten die verband houden met een hogere gebruikintensiteit van ons pand.

Activiteitenlasten personeel

De activiteitenlasten personeel waren hoger door het project Take over Tactics. Vooral kosten projectleider, artiesten en reis- en verblijfkosten stegen aanzienlijk.

Activiteitenlasten materieel

De activiteitenlasten materieel waren hoger door het project Take over Tactics. Vooral de kosten van locatie/podium/apparatuur en de publiciteitskosten activiteiten stegen aanzienlijk.

6. Balans

Balans per 31 december	31 december 2019	31 december 2018
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	€ 35.253	€ 41.039
	€ 35.253	€ 41.039
Vlottende activa		
Debiteuren	€ 15.430	€ 9.802
Overige vorderingen	€ 24.972	€ 20.327
Overlopende activa	€ 40.636	€ 188.369
	€ 81.037	€ 218.497
Liquide middelen		
Rabobank rekening courant	€ 18.978	€ 21.016
Rabobank spaarrekening	€ 30.525	€ 5.000
Kas	€ 2.439	€ 2.338
	€ 51.942	€ 28.354
TOTAAL ACTIVA	€ 168.232	€ 287.891
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	€ 47.621	€ 23.626
	€ 47.621	€ 23.626
Langlopende schulden		
Rabobank lening		€ 10.416
		€ 10.416
Kortlopende schulden		
Crediteuren	€ 9.698	€ 10.992
Belastingen en pensioenpremies	€ 9.207	€ 19.069
Overige schulden	€ 2.181	€ 2.792
Overlopende passiva	€ 99.525	€ 220.995
	€ 120.611	€ 253.849
TOTAAL PASSIVA	€ 168.232	€ 287.891

Toelichting op de balans**Vaste activa**

Er hebben twee investeringen in het gebouw plaatsgevonden: het plaatsen van raamkozijnen in de ontvangsthal en het plaatsen van brandveilige deurstoppes.

Vlottende activa

Overlopende activa is verminderd door de afronding van het project Take over Tactics. Overige nog te ontvangen bedragen zijn nog te ontvangen subsidies van het VSBfonds en van Stichting Bevordering van Volkskracht en het Prins Bernard Cultuurfonds Zuid-Holland.

Eigen vermogen

In 2019 was ons resultaat €23.995,-. Dit bedrag wordt in zijn geheel toegevoegd aan de algemene reserve, voornamelijk om onze liquiditeitspositie te verstevigen.

Langlopende schulden

Op 31 december 2019 waren er geen langlopende schulden meer.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn nog te ontvangen subsidies, reservering vakantiegeld en vakantiedagen van ons personeel en nog te betalen pensioen en belastingen. Ook stond er nog een kortlopende lening uit bij de Rabobank van ruim €10.000,-.

